

сучасних потреб [4].

Як свідчить історичний аналіз розвитку кредитної кооперації, на нашу думку, вона займала домінуючі позиції як в банківському секторі, так і в кредитно-фінансовому механізмі з обслуговування сільськогосподарських виробників (Рабобанк, Креді Агріколь та інші). Досвід кооперативного руху взагалі і кредитної кооперації зокрема в сучасному світі у всіх його аспектах заслуговує уважного вивчення і практичного застосування, оскільки кооперація – це унікальне інтернаціональне явище людської діяльності. Значення кооперативної діяльності за кордоном з практичної точки зору полягає в тому, що воно дозволяє краще здійснити взаємовигідне і взаємозацікавлене співробітництво в міжнародному плані.

Література.

1. Малій О.Г. Кредит як джерело фінансування агробізнесу / О.Г. Малій // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – 2016 – Вип.172. – С. 132-141.

2. Малій О.Г. Оцінка фінансового забезпечення агроформувань / О.Г. Малій // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2015.- Вип.161. - С. 227-232.

3. Малій О.Г. Фінансово-кредитні відносини в АПК: Монографія / О.Г. Малій. - Харків: ХНТУСГ, 2008. – 210с.

4. Шкляр М.Ф. Кредитная кооперация: Учебное пособие. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2003. – 332 с.

УШКАЛОВА Є.М.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ІННОВАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Smart-технології активно змінюють нашу реальність. Виробництво стає на шлях передових інноваційних рішень. Ферма в стилі Uber, "розумна" теплиця, точного висіву технологія, яка може зацікавити іноземних інвесторів. Інновації в сільському господарстві допоможуть підвищити продуктивність.

По минулогоднім підрахункам ООН, загальна кількість населення до 2020 року зросте до 9,1 млрд чоловік. І щоб прокормити всіх, обсяги виробництва продуктів харчування також повинні збільшитися - як мінімум, на 70%. Єдине, що здатне дати такий приріст - це нові технології. У світі, на щастя, вже є ефективні інноваційні рішення для аграріїв, причому деякі з них створені безпосередньо в Україні.

Топ-3 інноваційних проектів нового покоління в сільському господарстві:

- Інновації проти паразитів.

Інструмент для боротьби з шкідниками поки один - пестициди. Вони ефективні, але шкідливі як для паразитів, так і для навколишнього середовища. При цьому розрахувати точну кількість отрути, необхідного для розпилення на окремо взятому полі, практично неможливо, адже ніхто не знає, скільки паразитів мешкає на ділянці. Тому в ґрунт звичайно попаде невипраданно багато пестицидів з усіма витікаючими звідси негативними наслідками. Але нові найефективніші технології (англ. Internet of Things) дозволяють вирішити цю проблему. Наприклад, американська компанія Semios виробляє так звані «розумні пастки» для захисту зернових від шкідників. Вони представляють собою мережу оснащених датчиками контейнерів,

* Науковий керівник – Малій О.Г., к.е.н., доцент

кожен з яких розміщується на певних ділянках поля. Пастки обчислюють кількість паразитів на своїй ділянці, при цьому самостійно відділяючи безболісні інсектициди тим самим знищуючи їх. Як тільки кількість останніх доходить до критичної позначки, система повідомляє користувача через мобільний додаток. На підставі цих даних розрахувати необхідну кількість яду вже неважко.

Пастка Semios також оснащена датчиками, що стежать за температурою землі, рівнем її вологості, станом здоров'я рослин. Це, по-перше, дозволяє передчасно виявляти ознаки захворювання врожаїв, а другий - стежити за рівнем вологи в ґрунті і таким чином ефективніше вирівнювати графіки водоростей. Підсобні системи також виробляють компанії Spensa и Ericsson. Перша орієнтована на віддалений моніторинг яблужних дерев, а друга - виноградників. Всі три розробки вже використовуються в практиці, переважно в США та країнах Західної Європи.

- Системи смарт-зрошення.

Іспанські вчені розробили систему інтелектуального зрошення WaterBee. Вона являє собою мережу датчиків і сенсорів, які, знову ж таки, розміщуються по всій ділянці. Ці пристрої періодично перевіряють стан ґрунтів - рівень її вологості, насиченість різними речовинами і т. д. У тих ділянках, де показники найгірше, автоматично ведеться полив. За даними, опублікованими самими розробниками, впровадження системи WaterBee знижує витрату води на 40%. Щось подібне створили чилійські вчені. Їх система, правда, орієнтована на полив черники, яка переважає у експорті Чилі. В основі технологій лежать бездротові сенсори. Вони аналізують стан рослин і ґрунтів, порівнюючи їх, запускають систему зрошення. Якщо вірити в опублікованій статистиці, таким чином вдалося заощадити 70% води.

- Тваринництво нового покоління.

Для компанії, зайнятих у сфері тваринництва, також знаходять інноваційні рішення. Деякі з них дозволяють дистанційно стежити за переміщенням тварин, інші здійснюють моніторинг здоров'я тварин до їх генетичних особливостей. Схожу систему - BovControl - використовують в Бразилії.

В Україні дуже багато стартапів, що пропонують IT-рішення для агробізнесу. Один из крупнейших - eFarmer. Цей розробник створив додаток «Полевой журнал». Він дозволяє стежити за межою поля за допомогою GPS і віддалено вивчати стан оброблених площ. Стартап AgriEye створив багатофункціональний сенсор для аналізу землі. Він здатен визначити склад і стан рослин. Інтересні розробки цього року продемонстрували на AgTech Forum в Києві.

Максимальна автоматизація праці - це тренд на найближчі роки не тільки в сільському господарстві, але й у всіх професійних сферах. Технології, нацелені на довге зберігання та перевезення продуктів харчування – все це не менш актуально. Вже зараз створені умні зерно- та овочесховища, які самостійно стежать за температурою врожаю, регулюючи залежно від даної системи клімат-контроль. Також великі перспективи в майбутньому відкривають вертикальні ферми - теплиці, в яких повністю відтворюються всі умови для вирощування рослин.

Інновації в сільському господарстві України, за різними оцінками, не перевищують 10%. Разом з тим, аграрний бізнес все ближче починає співпрацювати з IT-розробниками. За словами керівника проекту Agrohub Юлії Порошенко, в Україні з впровадженням інновацій складно, проте всі негативні моменти можуть виявитися, навпаки, можливостями.

Розвинені країни активно використовують інновації в конкурентній боротьбі для досягнення лідуючих позицій. Україна ж тільки декларує важливість інновацій для подальшого розвитку. Так, за роки незалежності показник наукоємності валового внутрішнього продукту зазнав катастрофічного падіння – з рівня 1,8% у 1991 році до 0,66 у 2014 році. Цей показник у 3 рази менший ніж в середньому в країнах ЄС-28% і у 5 разів - ніж у Франції і Швеції. Внаслідок хронічного недофінансування науки кількість працівників наукових організацій постійно знижується. Так, тільки за останні десять років скорочення науковців в Україні склало понад третину [1].

За останні п'ять років кількість інноваційно активних підприємств суттєво скоротилась. Так, якщо у 2010 році в країні було 1,2 тис. інноваційно активних агропідприємств, то у 2015 році їх

залишилося всього 700 одиниць. Зменшилась також питома вага впроваджених інновацій з 20% до 14,9%. При збільшенні впроваджених нових технологічних процесів з 2,4 тис. до 3,1 тис. найменувань, кількість впроваджених інноваційних видів продукції скоротилась з 2,0 тис. до 1,2 тис. найменувань, що свідчить про неспроможність агроформувань здійснювати ефективну інноваційну діяльність [1].

Однією з причин цього є хронічна нестача коштів. Так, фінансування інноваційної діяльності, як і взагалі діяльності в цілому на переважній більшості сільськогосподарських підприємств здійснюється за рахунок власних коштів [2]. Але, обсяг сформованих власних засобів агроформувань не задовольняє потреби у фінансових ресурсах. Значна частка у складі джерел фінансування припадає на кредиторську заборгованість, заробітну плату працівників, податкові платежі тощо [4].

Потенційні можливості доступу агровиробників до банківських кредитів обмежені і характеризуються високою вартістю кредитних ресурсів комерційних банків, відсутністю надійного забезпечення, неспроможністю позичальника виконати умови кредитного договору [3].

Світовий досвід свідчить про те, що ефективна інноваційна діяльність підприємств неможлива без суттєвої державної підтримки. Тому, основними напрямками активізації інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств мають стати розробка комплексу заходів з боку держави, спрямованих на розвиток системи взаємодії з аграрним сектором економіки: збільшення бюджетних асигнувань, раціональне використання бюджетних коштів, вдосконалення нормативно-правової бази.

Література.

1. Мазнев Г.Є. Управління інноваційним розвитком аграрних підприємств / Г.Є. Мазнев // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2017. – №2. – С. 32-41.
2. Малій О.Г. Кредит як джерело фінансування агробізнесу / О.Г. Малій // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – 2016 – Вип.172. – С. 132-141.
3. Малій О.Г. Оцінка фінансового забезпечення агроформувань / О.Г. Малій // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2015. – Вип.161. – С. 227-232.
4. Малій О.Г. Фінансові ресурси підприємств: джерела формування та ефективність використання / О.Г. Малій // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2014.- Вип.137. - С. 308-311.
5. Федулова Л.І. Концептуальні засади формування інноваційної системи підприємств / Л.І. Федулова // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – №10. – С. 195-205.

ЦИМБАЛИСТ А.В.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Нинішня економічна ситуація, що характеризується стрімким розвитком технологій, високою конкуренцією і зростанням вимог покупців, вимагає пошук нових підходів до управління сільськогосподарськими підприємствами.

* Науковий керівник – Голованова А.Є., ст.викладач